

A Moulins sur Allier-i Col. gépgyár újtipusú tönkfeldaraboló szalagfűrészének ismertetése

Irta Worschitz Frigyes okl. erdőmérnök Páris

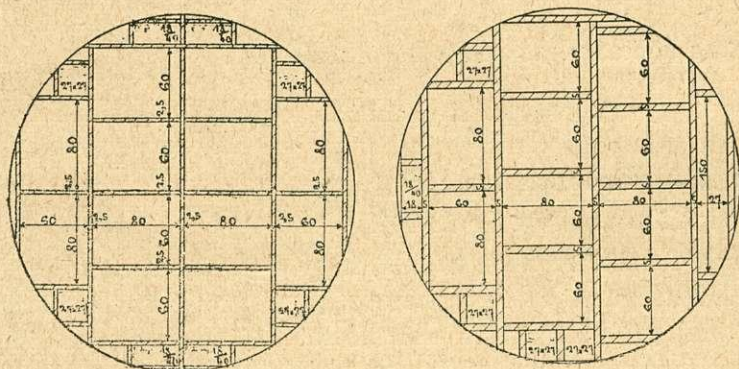
A fűrészeselek előtt mi sem természetesebb, minthogy a penge vastagsága a felfűrészelandó faanyag kihozatali százaléklára erős befolyással van, hogy a pengevastagság és így a résbőség fordított arányban van a kihozatal nagyságával. Mivel a fűrészüzem sikere, ugyanazon körülményeket feltételezve, a felfűrészelt anyag kihozatali százaléktól függ, régóta ébredtünk annak tudatára, hogy a fűrészelés egyes fajtájánál nem egyszer határozott anyagmegtakarítást és így nagyobb kihozatal biztositunk, ha a megszokott körfűrészek helyett szalagfűrészeket használunk.

Tudjuk, hogy a körfűrészek pengéjének vastagsága az átmérőjének nagyobbodásával hasonlóképen nagyobbodik s hogy az általa vágott rés bősége 4—6 mm. között ingadozik, közepesen tehát 5 mm., míg a szalagfűrészek közepes vastagsága maximálisan 2.5 mm., tehát az előbbinek fele. A körfűrész kétszeresen nagyobb résbősége tehát kétszeresen nagyobb hulladékot, fűrészport termel, míg a szalagfűrész jóval kisebb résbősége tetemesen hozzájárul ahhoz, hogy a felfűrészelt faanyag hasznos köbtartalmát emelje. Ez a meggondolás ala-

* *Worschitz Frigyes*, aki 1927. év őszén kitüntetéses erdőmérnöki oklevelet szerzett, állami ösztöndíjjal Franciaországban folytatja tanulmányait és főként a fatechnológiai és kereskedelmi kérdésekkel foglalkozik. A téli félévben a nancy-i erdészeti főiskolán hallgatott néhány tárgyat, most pedig Párisban tartózkodik és sorra tanulmányozza a párisi nagyobb fűrésztelepeket. Az eddig tanulmányozott néhány telepen nagy előzőkenységgel fogadták, amihez a nancy-i főiskola rektorának, M. Guinier-nak és a „Groupement Général du Commerce et de l'Industrie du Bois en France” elnökének támogatásával jutott. Hozzám írt levelében azt a készségét fejezi ki, hogy amennyiben szaktársaink közül valakinek valamiben, az ottani viszonyokat illetően felvilágosításra vagy közvetítésre volna szüksége, készséggel áll szolgálatára. Címe jelenleg: Ing. dipl. Frigyes Worschitz, Ibis rue Lacépède, Paris 5e. K. M.

possá, okszerűvé tette már a multban a szalagfűrészek favorizálását, de hatványozottan szükségszerűvé teszi bizonyos körülmények között a jelen fadrágaság. Hiszen minden egyes h hosszúsági és m metszet magasságú vágásban $0,0025 \text{ mh m}^3$ tömegmegtakarítást jelent.

Szembeötlő ezen mennyiségi megtakarítás az alábbi példában:

1. ábra.

Egy 5 m. hosszúságú, egyenes, a hosszúsággal arányban álló és szabályosan kisebbedő átmérőjű tönkből 6×8 cm.-es keretfára dolgozva (l. az 1. sz. ábrát), szalagfűrész esetén a fenti rajzoknál megfelelően nyertünk:

12 drb 5 m. hosszúságú, $0,06 \times 0,08$ m. keresztmetszetű keretfát, $0,288 \text{ m}^3$ összköbtartalommal,

4 drb 5 m. hosszúságú, $0,018 \times 0,040$ m. keresztmetszetű lécet, $0,0144 \text{ m}^3$ összköbtartalommal és

4 drb 5 m. hosszúságú, $0,027 \times 0,027$ m. keresztmetszetű lécet $0,01458 \text{ m}^3$ összköbtartalommal.

Szalagfűrész esetén tehát a $Kh = 0,3170 \text{ m}^3$

Körfűrészsel dolgozva ezzel szemben kapunk:

10 drb 5 m. hosszúságú $0,06 \times 0,08$ m. keresztmetszetű keretfát, $0,240 \text{ m}^3$ összköbtartalommal,

4 drb 5 m. hosszúságú $0,027 \times 0,027$ m. keresztmetszetű lécet, $0,01458 \text{ m}^3$ összköbtartalommal,

1 drb 5 m. hosszúságú $0,018 \times 0,040$ m. keresztmetszetű lécet $0,0036 \text{ m}^3$ összköbtartalommal és végül

1 drb 5 m. hosszúságú, $0,027 \times 0,15$ m. keresztmetszetű deszkát, $0,02025 \text{ m}^3$ összköbtartalommal,

tehát összesen $Kh = 0,27843 = 0,2784 \text{ m}^3$

A két Kh adatait összevetve azt találjuk, hogy míg a szalagfűrész használata esetén a kihasználás koefficiense 1,14 addig a körfűrész esetén 1,00, százalékos mértéke pedig, ha a tönk (kéreg nélkül) középvastagsága

$$d_{\text{med}} = 30 \text{ cm},$$

a tönk köbtartalma pedig következőképen

$$K = \frac{d^2 \pi}{4} = \frac{0,30^2 \cdot \pi}{4} = 0,3532 \text{ m}^3$$

szalagfűrész esetén 89,7%

körfűrésznel pedig 78,8%.

A fenti adatokból kitűnik, hogy egy 30 cm.-es középátmé-
rőjű, lekérgezett és 5 m. hosszúságú fenyőtönk felfűrészelésé-
nél szalagfűrész esetén körülbelül 11%-kal nagyobb kihoza-
tallal dolgozunk. Ha tehát egy középszerű telepet feltételezve
naponta átlag 20 m^3 -t fűrészelünk, a napi kihasználás
 $20 \times 0,897 = 18 \text{ m}^3$, a körfűrész használata esetén maximálisan
nyerhető $20 \times 79 = 16 \text{ m}^3$ helyett, ami már tetemes többletet
jelent naponta, nem is szólva egy teljes esztendő számításba
vétele esetén, amikor is 300 munkanapot feltételezve 300×2
 $= 600 \text{ m}^3$ -rel több fűrészárú termelését mutathatjuk ki, ami a
fűrészárú jelenlegi egységárát tekintetbe véve, nem kis jöve-
delemtöbbletet jelent. Körfűrész esetén ez a 600 m^3 plusz fű-
részporrá és hulladékká alakul át.

Csak jellemzésül említtem meg, hogy a nancy-i Monier
Testvérek modern fűrésztelepe az alatt ismerttetendő új szalag-
fűrésztypust beszerelve, az üzleti könyvek alapján kimutatott
napi 16 — 20 m^3 lekérgezett nyersanyag felfűrészélést számí-
tásba véve, minden nagyobb megerőltetés nélkül, egyedül az új
gép fentjelzett kihozataltöbbletéből, két év alatt fogja a telep
átalakítási és modern gépekkel való felszerelési költségeit tör-
leszteni.

A fenti rövid kalkuláció eredményét még csak javítja az a
köriülmény, hogy a kérdéses szalagfűrész vágásfelülete, síma-

ságát tekintve, szinte gyalult felületnek tűnik fel; teljesen hiányoznak a körfűrész okozta durva vágáslap felületén található völgyeletek, melyek a gyalulást nemcsak nehézkessé, de nagy forgácsvesztésé folytán gazdaságilag értéksökkenővé is teszik.

Áttérve az allieri gyár szalagfűrészre, szemünkbe ötlik:

1. a fűrészelés gyors menete,
2. a legsúlyosabb tönköket is játszi könnyedséggel kezelhető volta és
3. a vastagsági beállító készülék.

Ami a fűrészelés menetének gyorsaságát illeti, néhány adattal bátorkodok szolgálni. Ezek egyikét a nancy-i említett telepen szereztem be, másik részét pedig a Verneuil-sur-Indre (J. & L.) „Touraine” faipartelep adataiképpen közlöm le.

Így például egy 4,85 m. hosszúságú, 1,27 m. kerületű, következésképen 0,606 m³-es tölgy (lekérgezett állapotban) felfűrészélése körülbelül 10 percet vett igénybe, amely idő még kisebbnek tűnik fel akkor, ha számításba vesszük, hogy 1.6 cm.-es deszkákat fűrészeltünk.

A verneuili telepen a felfűrészelés egy DJGPB-típusú géppel először 54 mm.-es deszkákra, majd a nálánál kisebb DJARD szalagfűrészszel 13 mm.-es lemezekre történt

A gyár adatai szerint:

m. hossz., 0,70 m. kerületű és	0,3077 m ³ tönk felfűrészélése	2 percet
2.2 " " 0,66 " " " "	0,3069 " " " "	1.30 " "
3.2 " " 0,66 " " " "	0,3069 " " " "	1.30 " "
4.1.5 " " 0,94 " " " "	0,3105 " " " "	1.15 " "
5.2 " " 0,56 " " " "	0,3049 " " " "	1 " "
6.2 " " 0,70 " " " "	0,3077 " " " "	1.45 " "
7.2 " " 0,54 " " " "	0,3046 " " " "	1 " "
8.1.5 " " 0,68 " " " "	0,3054 " " " "	1 " "
9.2.5 " " 0,70 " " " "	0,3077 " " " "	1.30 " "
10.1 " " 0,90 " " " "	0,3064 " " " "	1.30 " "
11.2 " " 0,64 " " " "	0,3063 " " " "	1 " "
12.2 " " 0,72 " " " "	0,3082 " " " "	1.15 " "
13.2 " " 0,70 " " " "	0,3077 " " " "	1.45 " "
14.2 " " 1,08 " " " "	0,3185 " " " "	3 " "
15.2.5 " " 0,52 " " " "	0,3053 " " " "	1 " "
16.2.5 " " 0,82 " " " "	0,3122 " " " "	2 " "

vett igénybe.

A 16 darab tönk felfűrészélése, melynek összköbtartalma 1,3281 m³ volt, kereken 24 percet kívánt. Ezen időbe azonban

bele van számítva a rönkbefogókocsi 16-szor egymás után történő megterhelése, valamint a szükséges kezelés is.

A gyors fűrészelés mellett feltűnik a rönkbefogás és előtolás, de főleg a beállítás és végül a fűrészelés menete alatt bármikor lehetővé tett abszolút könnyű irányítás és kezelés, mely a „Cinestia”-berendezés folytán a fűrésztechnika mai állása szerint ideális.

A rönkbefogókocsi ugyanis egy gördülő- és mozgószerű paralelogram, amely minden különös alátámasztás nélkül is a legnagyobb terhelés alatt is minden minimális behajlás nélkül működik.

A paralelogram mozgása könnyű, a munkás minden megéröltetés nélkül nyitja vagy zárja és a felerősített legsúlyosabb tönk olyan könnyedséggel mozdítható, akár a gyufaszál. Ne feledkezzünk meg egyúttal arról sem, hogy a tönkfogókocsi még görgőkre is van szerelve, mely körülmény még nagyobb mozgathatóságot biztosít. Működését egy plauzibilis példával szemléltetvő tehetjük. Ha ugyanis egy vasúti kocsi oldalajtaja a mozdony felől félig nyitva van, az ajtó teljesen kinyílik, ha a mozdony elindul és becsapódik a megállás vagy a visszamenet pillanatában. Hasonló játékot tüntet fel a Cinestia tönkfogó paralelogram-kocsi. Az előtolás alatt a karok egyidőben előre nyúlnak, a paralelogram kinyílik és a reá erősített tönköt a vastagsági vezérmű felé tolja, amely a beállításnak megfelelően a pengétől adott V-távolságba helyezi a tönköt.

Az üres menet, vagyis a visszatolás alatt a karok visszafelé húzódnak, a paralelogram záródik s a fa a pengétől eltávolodik. Ezen oldalirányú eltávolodás (dégagement latéral) minden lökés vagy surlódás nélkül a pengétől 4 cm.-nyi távolságra helyezi a tönköt.

A munkás a paralelogramot kedve szerint, az autobilok lábfékberendezéséhez hasonlóan, pedálra lépve megállíthatja vagy újra mozgásba hozhatja.

Az egész tönkbefogó- és beállító kocsiszerkezet Cinestia nevet nyerte, amennyiben a paralelogram automatikus nyitása vagy zárása, de a kocsi minden egyéb mozgása is a tehetlenségnek (inestianak) folyománya.

Rége óta a munkás testi erejére vagy egy különleges me-

chanikai berendezésre volt szükség, hogy a legtöbbször igen súlyos tönköt előre- vagy visszatolhassuk s minél nagyobb volt az utóbbi mérete, tehát a súlya, annál nagyobb az anyag ellenálló tehetetlensége és így a kezelés nehézsége.

Ma, ezen tehetetlenség nem akadály és nem áll többé ellen, de ellenkezőleg, hasznunkra válik. Innét a Cinestia elnevezés, mely a cum inestia szavak lerövidítése.

A berendezés ideális voltát még emeli a kezelés és a rönkbefogás megoldottnak tekinthető problémája. Hogy a kettő fontos, mi sem természetesebb. Hiszen a kezelés durvasága gyorsan deformálja a tönkbefogókocsi szerkezetét, következtében szabályellenesen helyezi a pengéhez a tönköt, a fűrészelés nem lesz egyenes, hol jobbra, hol balra eltolódó vágásvezetés jön létre, a penge ennek megfelelően hol ki-, hol befelé hajlik s a rendellenes helyzete nemcsak belső feszültségkülönbségeket és meg nem engedett felmelegedést, de penge-törést, illetve pengeszakadást is hozhat létre.

De nem elegendő egyedül a kocsiszerkezet stabilitása. Kell, hogy nemcsak a tönkbefogás legyen eléggé merev és erős, hogy a legsúlyosabb és legnagyobb méretű tönköt is abszolút biztonsággal tartsa, hanem, hogy a behelyezés is megfelelő óvatossággal és könnyedséggel történjen. Már pedig a Cinestia-berendezéssel mindkét kíváncsúnak eleget tehetünk. A tönkelhelyezést kísérő s a szerkezetre káros befolyású lökések, rázások kiküszöbölhetők s a tönkbefogókapcsok a fát el nem mozdíthatóan és mereven kötik le. Ezen befogó kapocspárok közül a felső a tönköt odaillesztésének pillanatában fogja meg, míg az alsó gyors emelkedését a szerkezet kellő gyors forgásával ériük el. Abban a pillanatban, amikor az alsó kapocs a tönköt alulról is befogja, a munkás kétkézre veszi a szorítócsavart, amely a kifejtett erőnek ötvenszeresével kényszeríti a kapcsot a fába.

A közönségesen alkalmazott kettős csavar-, vagy az emelőrendszerű és gyorsnak, rapide-nak nevezett befogószerkezettel szemben előnye:

1. a gyorsaság, amennyiben az összes befogókapcsok egy időben kezelhetők s az eljárás $\frac{1}{2}$ percnél több időt nem vesz igénybe;

2. a nagy erőkifejtése, amennyiben a kezelő munkás erejét ötvenszeresére emeli;

3. a fűrészelés szépsége, mivel a szerkezet a tönk mozgását és így a vágáslap szabálytalanságát lehetetlenné teszi;

4. a berendezés, de legfőképpen a fűrészpengék kímélése, amely éppen a fentiek következménye és végül

5. a kezelő személyzet biztonsága, amennyiben a fűrész-szerkezetben előfordulható, de jelen esetben a lehetőségig kiküszöbölt, hirtelenül beálló géphibák, a szerencsétlenségek lehetőségét jóval alászállítják.

Nem utolsó helyen kívánom a Marqcol-szalagfűrészek vastagsági beállítókészülékét, az úgynevezett cosinus-vezérművet leírni, amennyiben tudjuk, hogy a kellő vastagsági beállítás mily fontos szereppel bír a fűrészüzemben.

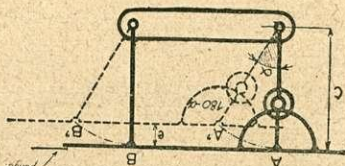
A legtöbb helyen a fűrész munkásra bízuk a vastagság közvetlen megmérését és beállítását. Veszi a mérőszerszámot és próbálgatással, erősen szubjektív úton keresi a neki megfelelő vastagságot. De még azon esetben sem biztos a mérés, ha a munkaasztal esetleg fel van szerelve egy vastagsági léptékkal, amennyiben az asztallapot ellepő nagymennyiségű fűrészpor, no meg az oldalról történő, tehát ferde nézés okozta hiba bizony a legfigyelmesebb és leggondosabb munkást sem biztosítja eléggé jóvá nem tehető hibák elkövetése ellen. Minden esetben szükséges, hogy a munkás az először lefűrészelt deszkát újra megmérje, vastagságát ellenőrizze s hiba esetén a beállítást korrigálja. Ha ezen időtrabló, figyelmet kívánó és mindenesetre felelősségterhes előrelátással nem él, úgy vagy a megrendelő által nem értékelt túlméretezett, vagy pedig vékonyabb és így következésképpen vagy egyáltalán át nem vehető vagy a vevő által aláértékelt deszkák sorát és tömegét gyártja.

Ezen tények természetesen arra bírták a fűrészeseket, hogy a vastagsági beállítás tekintetében is függetlenítsék magukat egyrészt a nem minűig kellően intelligens és nem mindig kellően óvatos munkástól, másrészt pedig, hogy a beállítás körülményességét és időtrabló voltát egyszerűsítsék, illetőleg csökkentsék.

A tökéletesítések, hol a vezérmű működésének gyorsasága,

hol pedig a beállítókészülék csavarberendezésére, jobb kidolgozására irányultak. Ezekkel szemben az allieri cég vastagsági beállítókészüléke sokkalta nagyobb haladást és tökéletesebb berendezést tüntet fel. Egyrészt egyesíti az összes eddigi tökéletesítési módokat, mint a változtatás gyorsaságát, a vastagság pontos mérését, a leolvasásnak a deszkavastagság csökkenésével arányban álló fokozottabb lehetőségét és a könnyű alkalmazhatóságot.

A készülék (2. ábra) egy a vastagságra beállítandó deszkalap oldaltámasztására szolgáló homloklfelületből (A—B sík), két ízelt és függőleges forgástengely körül forgatható karból áll, melyek a homloklfelületet a munkaasztal fölött tartják s melyek annak fokozatos és önmagával párhuzamos eltolását lehetővé teszik. Áll a készülék még a két mozgókar függőleges forgástengelyét tartó talpból és végül egy fogazott szektorból, mely a vastagsági jelzőkészüléket működteti, amely egy csavaremelővel a vastagsági vezérművet a kívánt helyzetben rögzíti.

2. ábra.

A vezérművet, melyet a fenti séma megérthetővé tesz, cosinus-készüléknek nevezik, amennyiben a vastagságot jelző korong beosztása a mozgókárok elmozdulási szögének cosinusával arányos. A leolvasás pontossága annál nagyobb, minél kisebb az elfordulás szöge, az α , azaz minél kisebb vastagságra állítandó be a felfűrészelés alá kerülő faanyag.

A rajzból kitűnik, hogy a deszkavastagság

$$v = c(1 - \cos \alpha),$$

ahol c —a karhosszúságot jelenti.

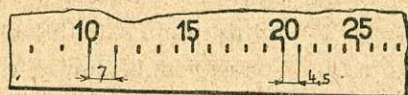
$$\text{Ha } \alpha = 0^\circ, \text{ úgy } v = 0.$$

$$,, \alpha = 45^\circ, ,, v = c \left(1 - \frac{\sqrt{2}}{2} \right)$$

$$,, \alpha = 90^\circ, ,, v = c.$$

Az α , tehát a mozgó parallelogramszárok elhajlási szöge 0° — 90° között váltakozhatik. Az egyes foknagyságoknak megfelelő eltolódásmértéke a szögtáblák segítségével egyszerűen kiszámítható, de fölösleges, mert a legcsekélyebb karelmozdulás érzékelve van a vastagsági beosztást jelző és egy dobra vésett skálán. Ezen vastagsági beosztás köze, amint az a 3. sz. ábrán is látható, annál nagyobb, minél kisebb vastagságnak megfelelő indexről van szó. Így például a 10 és 11 mm. vastagságnak megfelelő beosztás köze 7.00 mm., míg például a 20 és 21 mm.-es v-nek megfelelő intervallum 4.5 mm.-nek felel meg.

3. ábra.

A cosinus vastagságjelző előnye a kezelés gyorsaságában és egyszerűségében, a leolvasás könnyűségében, a vastagságok pontos jelzésében és a felfűrészelt deszkáknak a kívánalomnak tényleg megfelelő vastagságában és így közvetve a kihozatal nagyobbodásában áll.

Ezt a vastagsági beállítókészüléket röviden ismertetve, illetve leírva, áttérhetek a Col.-gyár tönkfeldaraboló szalagfűrészének vastagsági beállító szerkezetére. Mielőtt azonban erre reá térnék, talán nem lesz érdektelen a vastagsági beállítás fejlődési fokait áttekintenünk.

Tudjuk, hogy 1900 körül a beállítás kezdetlegesen, csavarokkal történt. A csavar egy körülforgásának 5 mm. eltávolodás felelt meg. Igaz ugyan, hogy ezen egyszerű és pontos eljárás a munkás részéről csak kis erőfeszítést kívánt meg, de csak azért, hogy az idővesztés annál nagyobb legyen. Minden újabb vágásnál a fűrészmunkás kényszerítve volt arra, hogy helyét elhagyva a tönkfogócsavarokhoz menjen. Ott azután annyi forgást kellett végezni, ahányszor a vastagság 5 mm.-nél nagyobb volt. Így azután egy 500 mm.-es tönk elhelyezésénél 100 csavarásra volt szükség, hogy a tönköt befogja és azután a pengéhez közelítse és hasonlóképen 100-ra, hogy a vágás befejeztével onnét újra eltávolítsa. Nem számítva azon csavar-

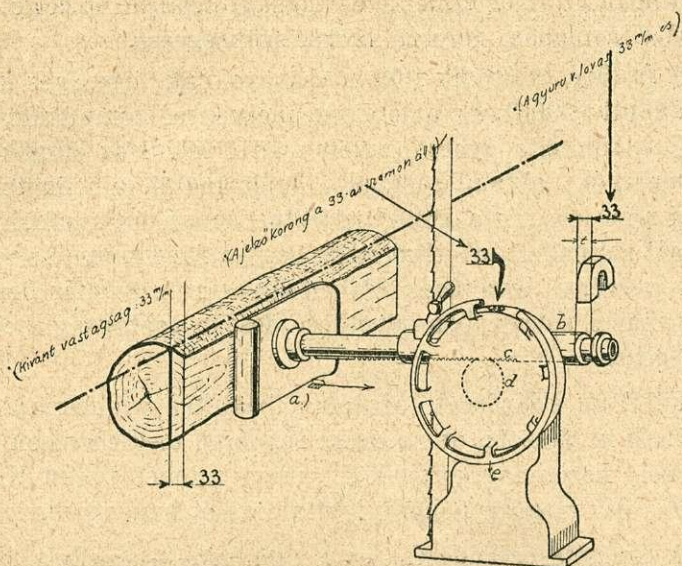
fordulatokat, amelyek a fa vastagsági beállítását célzó oldalirányú eltávolodása folytán váltak szükségessé.

A fejlődés második foka a csavaroknak egységes kezelésében állott (1906). Ez az eljárás, mely kissé komplikált, de az előbbinél sokkalta gyorsabb volt, 1910 körül az önműködően osztókészülék alkalmazásával idejét multa, amennyiben az utóbbi nem kívánta a külön belállított munkás további alkalmazását s amellett lehetővé tette, hogy a fűrész munkás még az egyik szelvény levágása közben egy erre alkalmas berendezéssel már a sorrendben következő deszka vastagsági beállítását végezze.

Ezzel az eljárással azután a beállítás problémája megoldottnak is látszott, de az egész rendszer meglehetősen lassú, nehézkes, viszonylag komplikált és nem minden tekintetben kielégítő volta még egynéhány javítani valót hagyott vissza.

A Cinestia-berendezés ezzel szemben — amellett, hogy a komplikált és nehézkes szerkezeteket kiküszöböli — a beállítás idejét is a lehető minimumra csökkenti. A paralelogram egyik oldala a mozgókocsira van erősítve, míg a vele párhuzamos másik oldal függőhelyzetben, mindennemű surlódást okozó alátámasztás nélkül hordja a tönkfogócsavarokat és ezek pofái között magát a tönköt. A paralelogram e terhelt oldala azután a két rövidebb mozogható szárra van ízelve. A gördülés símasága és egyenletessége hihetetlen s a legsúlyosabb tönkkel terhelt paralelogram nyitása vagy zárása két (2) kg.-nál nagyobb erő kifejtést nem igényel. Mozgása a legsúlyosabb teher alatt oly gyors, hogy egy körülbelül 800 mm.-es oldalirányú eltolódás az összes lehető közbenső vastagsági helyzeteken átmenve, egy másodpercnél hosszabb időt nem igényel.

A kezelés, illetve maga a beállítás a 4. sz. ábra szerint könnyen megérthető, amennyiben az osztó-, illetve a beállítólap (a) egy reá merőleges és a (b) hüvelybe csúszó rúdra (c) van erősítve, amely a fogaival és az ezekben kapaszkodó fogaskerék (a) közbeiktatásával az (e) kormánykerékkel (volant-nal) van összeköttetésben. Ennek kézzel való forgatása a cosinus-készülék jelződobjához, hasonló elven megszerkesztett, számozott korongot hoz mozgásba, jelezvén az elforgatás mértéké-

4. ábra.

nek megfelelő s a rúd közvetítése folytán a beállítólap által a jelzett irányban ható oldalirányú elmozdulás számszerű nagyságát mm.-ekben.

A szerkezetből következik, hogy a hüvely bütüje, valamint a benne csúszó rúd gyűrűs vége között levő „t” távolság a beállító „a” felület oldalirányú eltávolodásával, tehát a beállított vastagsággal egyenlő. A vázlatrajzon jelzett esetben ez 33 mm. Már most, hogy a munkás — egyenlő vastagságú szelvények fűrészelésekor — minden egyes szelvény levágása után ne legyen kényszerítve a jelzőkorongot a kormánykerék újbóli beállításával kapcsolatban figyelni, egy a rajzon jelzett módon kivágott és a szelvényekkel egyenlő vastagságú falovast helyez el a csúszótengely gombja és a hüvely vége közé. Ez a gyűrű azután a hüvelyben mozgó és a beállítólaphoz erősített rudat a vastagságának megfelelő helyzetben tartja.

Az első vágás természetesen a szélezést célozza s a vastagsági beállításnak megfelelő felfűrészelés csak azután veheti kezdetét. Fölösleges mondanom, hogy minden egyes deszkavastagságot a fűrészelés menete alatt szabadon választhatjuk

meg. Éppen ezért az ismertetett tönkfeldaraboló szalagfűrész bizonyos esetekben, mint például sérült vagy beteges, de értékes tönkök felfűrészélése alkalmával, amikor egyrészt a szélteben-hosszában használt alternatív keretfűrészek a fa belső hibáját, eltorzulásait vagy szöveti rajzolatait számításba természet-szerűleg nem vehető állandó és előre meghatározott penge köze sok hibának vagy célszerűtlenségnek lehet forrása vagy amikor körfűrészszel gyors és pontos feldarabolást kívánnánk végezni, a szalagfűrész használata kétszeresen megokolt. Megokolt a munka menete alatt bármikor tetszés szerint beállítható volta, valamint a megokolt gyors és kis anyagveszteséggel történő munkája miatt.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

I.

1136—1928. I—1. sz.

Az esztergomi m. kir. erdőgazdasági szakiskolába új tanulók felvétele további rendelkezésig szünetel.

Földművelésügyi miniszter.

II.

1137—1928. I—1. sz.

A m. kir. erdőőri és vadőri iskoláknál (Esztergom és Királyhalom, u. p. Szeged 5.) az 1928 szeptember havában megnyíló tanfolyamra való felvételi kérvényeket folyó évi június hó 1-ig kell benyújtani.

A részletes pályázati feltételeket 36 fillér előzetes beküldése ellenében a m. kir. erdőőri és vadőri iskola küldi meg az érdeklődőknek, amely iskolába a pályázó magát felvétetni kívánja.

Földművelésügyi miniszter.